

Шумський О. Л., д.п.н.
Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІТ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Не викликає сумнівів, що у XXI столітті, в умовах становлення нового, інформаційного суспільства, в якому головним продуктом виробництва і споживання є інформація, освітні потреби особистості вже не можуть бути повною мірою задоволені виключно шляхом використання традиційних друкованих навчальних матеріалів. Як відзначає О. Савельєв, інваріантною і глобально-планетарною закономірністю педагогічної науки стали комп'ютеризація та електронізація навчального процесу в рамках формування інфоноосфери і розвитку людського суспільства на основі сучасних систем перероблення і передачі інформації, баз загальнолюдських знань і даних, програмних засобів.

Станом на сьогодні, внаслідок переходу до нових форм і технологій роботи з інформацією, значною мірою модифіковано методологічну й методичну парадигму як освіти взагалі, так і теорію навчання іноземних мов зокрема. Так, динамічний розвиток інформаційних технологій створив передумови для розроблення і функціонування цифрового формату освітнього контенту, що відзначається значним спектром методичних і дидактичних інновацій. Глибоке переосмислення сутності означеного процесу призвело до істотних змін у загальній теорії навчання – дидактиці, а також послугувало поштовхом для започаткування нового наукового напрямку в педагогіці – електронної дидактики (eDidactics) – галузі сучасної дидактики, що досліджує закони, закономірності, принципи та засоби електронного навчання, які застосовуються з метою дистанційного набуття компетентностей. У свою чергу, інноваційним науково-методичним напрямом у навчанні іноземних мов стала нова наукова дисципліна, що досліджує особливості й закономірності розвитку процесу іншомовної підготовки в нових умовах глобального інформаційно-освітнього середовища, – електронна лінгводидактика, яка об'єднала дидактичні, методичні та інформаційні компоненти в єдину методологічну систему. Основне призначення електронної лінгводидактики полягає в забезпеченні, – на основі інтеграції досвіду традиційної методики навчання мови з технологічними перевагами ІТ, – теоретичної та методичної бази навчання іноземних мов у нових умовах інформаційного суспільства. Тож, беззаперечним є те, що в реаліях сьогодення одним із шляхів вирішення проблеми навчально-методичного забезпечення системи іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти має стати широке впровадження інформаційних технологій, які здатні кардинально змінити характер процесу навчання, розширити його можливості, забезпечити універсальний та дистанційний доступ до необмеженої кількості автентичної інформації іноземними мовами, скорегувати існуючі та створити нові форми та способи навчальної діяльності,

сформувані або трансформовані певні якості майбутнього спеціаліста в процесі його академічної підготовки до безперервної самоосвітньої діяльності в динамічних умовах глобалізованого світу.

Загальновідомо, що вивчення іноземних мов за допомогою комп'ютера (Computer Assisted Language Learning – CALL) перетворилося в окрему, специфічну галузь знань. Так, на ринку цифрової освітньої продукції представлено доволі широкий асортимент електронних засобів навчання іноземних мов, таких як: комп'ютерні навчальні програми, електронні підручники, тренажери та репетитори, автоматизовані курси, навчальні комп'ютерні ігри, електронні словники, енциклопедії, довідники тощо. Проте, якість існуючих програмних продуктів не завжди виправдовує загальноприйняте уявлення про їх ефективність, на що ще у 80-х роках ХХ ст. звертав увагу педагогічної громадськості Ю. Машбиць, наголошуючи, що катастрофічно зростає кількість примітивних навчальних програм, які не лише не підвищують ефективність навчання, але нерідко дають негативний результат. У теперішній час у створенні електронних освітніх ресурсів переважає практика, що полягає у співпраці викладача іноземних мов з програмістом і веб-дизайнером із домінуючою роллю останніх. Подібна практика, окрім очевидних «плюсів», має також і серйозні «мінуси». Так, однією зі слабких сторін цього способу розроблення електронних освітніх ресурсів є відсутність у педагога можливості оперативно самостійно модернізувати навчальний контент, розмішувати його в мережі Інтернет, керувати ним дистанційно тощо. Тому істотною перевагою використання програмних інструментів нового покоління, а саме: середовищ швидкого проектування (Rapid Application Development), наприклад, Rapid Application Development, ToolBook, Macromedia Authorware; спеціальних шаблонів для розміщення власного контенту тощо є можливість для викладачів самостійно створювати електронні навчальні ресурси, які дають змогу реалізувати власні дидактичні та методичні ідеї у новому, цифровому форматі.

Дієвим засобом активізації іншомовної навчальної діяльності студентів є автоматизовані навчальні комплекси, які на основі комплексного і цілеспрямованого застосування ІТ забезпечують оптимальні умови для навчальної діяльності, а саме: надають можливість самостійно, спираючись на базу стартових знань та вмінь, утілити в життя адаптивний алгоритм побудови індивідуальної траєкторії вивчення іноземної мови з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб, а також самостійно сформувані у себе основні практичні вміння та навички в різних видах мовленнєвої діяльності, які визначають особистісне зростання, професійну успішність та затребуваність майбутнього фахівця. Крім того, автоматизовані навчальні комплекси надають як викладачеві, так і студенту можливість контролювати результати та проводити корекцію своєї діяльності, аналізувати допущені помилки.

Таким чином, використання засобів ІТ технологій у процесі іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти надає можливість сформувані новий, автономний, тип студента, здатного бути суб'єктом власної навчальної діяльності.